

TARTU UNIVERSITET

Humanistiska och konstnärliga fakulteten
Institutionen för främmande språk och kulturer
Avdelningen för skandinavistik
Svenska språket och litteraturen

“Nangijala, Landet i Fjärran och andra motiv”

Döden i Astrid Lindgrens barnböcker

Bacheloruppsats

Bacheloruppsats av Aleksandra Astapova

Handledare: Kristina Tolinsson Ting

Tartu 2024

Innehållsförteckning

1. Syfte och forskningsfrågor	4
1.1. Syfte	4
1.2. Forskningsfrågor	4
2. Bakgrund	5
2.1. Astrid Lindgren och döden.....	6
3. Metoder	9
3.1. Arbetsgång	10
4. Handling.....	13
4.1. Bröderna Lejonhjärta	13
4.2. Mio, min Mio	14
5. Analys	15
5.1 Tema - död	15
5.1.1. Undertema - ord	15
5.1.2. Undertema - metafor	19
5.2 Tema - självmord	25
6. Presentation av resultat	28
7. Sammanfattning	31
Resümee	33
Källor.....	35
Bilag 1	37
Bilag 2	38

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.....	45
Kinnitus.....	46

1. Syfte och forskningsfrågor

1.1. Syfte

Denna uppsats ägnas åt analysen av temat död och självmord i Astrid Lindgrens barnböcker - Bröderna Lejonhjärta och Mio, Min Mio. Astrid Lindgren, en berömd svensk författare som har skapat ett rikt arv av barnlitteratur, berör denna komplexa aspekt av mänsklig tillvaro i sina verk.

Död och självmord är teman som kan tyckas ovanliga i barnlitteraturen. Lindgren undviker dock inte dessa ämnen i sina barnböcker, utan talar öppet om dessa teman och med lägger stor vikt vid om dem.

I detta arbete kommer jag att analysera hur Astrid Lindgren ser på dessa teman i sina barnböcker, vilket intryck hon skapar av döden. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt författarens syn på självmord som det skildras i hennes böcker.

1.2. Forskningsfrågor

Denna studie syftade till att svara på tre stora frågor om hur döden beskrivs i Astrid Lindgrens två barnböcker "Bröderna Lejonhjärta" och "Mio, min Mio":

1. Hur beskriver Astrid Lindgren döden?
2. Vilka metaforer om döden använder Astrid Lindgren i sitt arbete?
3. Hur beskriver Astrid Lindgren självmord?

2. Bakgrund

Jag bestämde mig för att ha döden som det centrala temat i min forskning eftersom ämnet död alltid har varit ett intressant ämne för mig. Jag tror uppriktigt att för att överleva förlusten av en älskad familjemedlem eller vän, måste barn först och främst inte vara rädda för att visa känslor, och för detta måste barnen ha goda exempel. Sorg är en process som barn upplever annorlunda än vuxna. Rachel Ehmke pratar i sin artikel "Helping Children Deal With Grief" (2023) kan lek vara en försvarsmekanism som gör att ett barn kan fly från svåra upplevelser i livet (Ehmke, 2023). I sin artikel diskuterar Ehmke att barn sörjer annorlunda än vuxna, till exempel kan ett barn ena stunden gråta och vara ledset, och i nästa stund visar barnet inte längre uppenbara tecken på sorg, till exempel ser en förälder det leka igen och inte längre gråta. Det betyder dock inte att barnet har glömt allt. I det här fallet, om ämnet död förblir tabu, kan barnet utveckla ett ohälsosamt förhållande till döden.

Jag anser att barn bör läsa litteratur som låter dem utforska döden innan de upplever att en närstående dör. Detta kommer att tillåta barnet att ställa frågor och de kommer att vara bättre förberedda att möta nära och käras död. Att dölja döden och inte prata med ett barn om det kommer inte att skydda barnet från omvärlden. Forskning visar att det kommer att göra saken värre när barnet oundvikligen möter döden och inte kan prata om det med en vuxen (Ehmke, 2023). Barn, ibland medvetet, ibland omedvetet, kopierar vuxnas beteende, så detta kommer också att förvärpa hans sätt att sörja, för om vuxna inte pratar om döden, så borde inte barn det heller (Over & Carpenter, 2012: 182).

I tidigare forskning om representationen av döden i barnlitteratur uppmärksammas ofta två verk skrivna av Astrid Lindgren, "Mio, min Mio" och "Bröderna Lejonhjärta". Det finns också ett flertal uppsatser i ämnet och den här uppsatsen är inte den första i sitt slag. Ett exempel på ett sådant arbete är Ellie Ugglas och Linnea Pålssons verk "Från "När Salikons rosor vissnar, då är jag död" till "Dödsstraffa mig hit och dödsstraffa mig dit", där de utforskar temat döden i några av Astrid Lindgrens böcker för att föra didaktisk diskussion om böcker som kan hjälpa till med grundläggande ämnen som döden.

Men förutom att analysera döden som sådan, uppmärksammar jag i mitt arbete ämnet självmord. Även om detta tematiska inslag kan verka för tungt för barnlitteraturen, hanterar Lindgren det skickligt och introducerar viktiga dialoger om livets värde och meningen med att möta motgångar. Detta är en möjlighet för barn att börja förstå de komplexa känslomässiga och etiska aspekterna i livet.

Astrid Lindgrens böcker handlar öppet om döden, men visar ändå förståelse för att samtalet är med barn. I en intervju säger hon att vuxna inte ska ljuga för barn, så att de ska klara av sin ångest inför döden (*Fellman, 2007*). Det är därför hon skriver för att ge barn möjlighet att förstå döden och för att lita på vuxna som pratar öppet med dem och lyssnar på barn i gengäld. Jag håller med om Lindgrens synpunkter om ämnet döden och att man bör prata om det med barn. Detta är en av anledningarna till att jag valde hennes verk för att skriva min uppsats utifrån hennes böcker. En annan anledning är förstås Lindgrens popularitet som författare, samt den intressanta upplevelsen av att läsa böcker som man läste som barn från en annan synvinkel.

Under mitt arbete kommer jag att referera till böckerna "Mio, min Mio" och "Bröderna Lejonhjärta" som äventyrsroman¹.

2.1. Astrid Lindgren och döden

Jag valde Astrid Lindgren och hennes böcker för att skriva min uppsats eftersom hon är en av de mest inflytelserika och betydelsefulla personerna i barnlitteraturens värld. Lindgren talar sällan direkt om döden i sina böcker, hon kallar sällan döden vid namn. Trots detta betyder det inte att hon var rädd för att prata om det. Hon skrev inte om döden för att väcka medlidande utan för att hon tyckte att det var viktigt (*Gillberg, 2022*). Lindgren trodde att man bör prata om saknaden för att lindra smärtan när man sörjer. När hon pratade i telefon med sina systrar under de sista åren av sitt liv började de samtalet med orden "döden, döden, döden" för att både indikera det oundvikliga och lindra förlustens smärta. Författaren själv

¹ Äventyrsroman - (typ av) roman som huvud-sakligen skildrar äventyr ofta på bekostnad av person- el. miljö-skildring el. budskap (SO)

var inte rädd för döden: "Jag har inget emot att dö. Men inte imorgon. Det är en del jag ska hinna med först". (Astrid Lindgren Company, u.å.)

Astrid Lindgren skrev på svenska, influerad av småländskans speciella rytm (Edström, 2000: 12). Det betyder dock inte att hon bara skrivit för svenska barn. Hennes berättelser fick genklang hos människor runt om i världen, och hennes böcker översattes till sextio språk bara under 1990-talet (Edström, 2000: 12). Av särskilt intresse är översättningen till arabiska. På grund av det faktum att skriftlig arabiska är ett mycket litterärt språk, förloras ironin och satiren som presenteras i originaltexten i översättningen (Göth, 2012: 16). Trots detta får Astrid Lindgrens böcker fortfarande resonans hos publiken i arabländerna, och karaktärerna i hennes böcker är kända hjältar (Göth, 2012: 16).

Temat död förekommer på ett eller annat sätt i många av Lindgrens verk. Böckerna "Bröderna Lejonhjärta" och "Mio min Mio" valdes dock för studien eftersom döden är det huvudsakliga, ledande temat i de här böckerna. Dessa verk anses redan som svenska klassiker och distribueras över hela världen. Enligt Sveriges författarfonds statistik var Lindgren den femte mest populära författaren 2022 som folk lånar på bibliotek. Lindgrens popularitet är fortfarande stor och hennes böcker fortsätter att ha stort inflytande på barn i hela världen. I arkivet tillägnat Lindgrens korrespondens med hennes fans finns cirka 35 000 brev från människor i olika åldrar från femtio länder (Andersen, 2016: 10). I sina brev tackade svårt sjuka barn Lindgren för Bröderna Lejonhjärta och skrev att boken gav dem tröst, vilket Astrid själv ville uppnå. (Andersen, 2016: 362) Författaren sa att i hennes barndom var tron på att människor kommer till himlen efter att de dött hennes tröst. Hon ville ge barnen samma tröst och hon lyckades med det.

"Vi ses i Nangijala" är ett citat ur boken "Bröderna Lejonhjärta", som har blivit bevingade ord i Sverige. Skorpan lämnar en lapp med den här frasen till sin mamma när han åker till en annan värld för att besöka sin bror. En av de mest kända användningarna av detta citat nu är på barns gravstenar. Dessa gravstenar finns i hela landet, och citatet tjänar som en tröst för de som överlevde.

Trots att citatet ur boken är flitigt använt i Sverige har det även förekommit kritik mot Bröderna Lejonhjärta och karaktärernas beteende i den. Således såg vissa kritiker Skorpans beslut att dö som en uppmuntran till självmord snarare än till uppror (Andersen, 2016: 351). Till och med Lindgren själv tvivlade på slutet på boken, där barnet i slutet bestämde sig för att hoppa med sin bror. Lindgrens mål var att förmedla till barnen att skuttet bara sker i Skorpans fantasi, och inte bokstavligen, hon tog lång tid på sig att skriva slutet och ändrade ofta det för att förmedla idén bättre (Andersen, 2016: 359). Trots all kritik gick hennes önskan i uppfyllelse – böckerna hjälpte verkligen många barn att försonas och förstå döden. Efter att boken publicerats svarade Lindgren på många frågor om det ”grymma” och ”hemska” slutet i ”Bröderna Lejonhjärta” att hon ville visa barn att de inte är ensamma i sina liv och död. Boken är en ledstjärna för barn som tycker att ensamhet är det värsta straffet, och i förblir bröderna tillsammans ända till slutet och även efter (Andersen, 2016: 360).

"Bröderna Lejonhjärta" och "Mio, min Mio" har två återkommande motiv. Döden är ett av dem men ett lika viktigt ämne är ensamhet. För Lindgren var det viktigt att lära barn, människor (och lära sig själv) att vara okej med att man ibland blir ensam (Andersen, 2016: 255).

Lindgren var en av de första författarna som inte bara ”ser” barn i verket, utan också ger dem en röst, ger barn möjlighet att prata om sig själva. Innan detta kunde litteraturen erkänna existensen av ett barn i ett verk, men tillät väldigt sällan barnet att ”driva” berättelsen. Det är precis så en av Lindgrens böcker ”Alla vi barn i Bullerbyn” var. Boken blev så populär och ansågs revolutionerande för hela genren barnlitteratur och Astrid Lindgren gick själv in i litteraturens världshistoria (Andersen, 2016: 257).

3. Metoder

Som en del av mitt arbete kommer jag att utforska döden, rädslan för döden och självmord. Därför kan det vara viktigt för mig att definiera några termer. Om vi förlitar oss på Svenska Akademiens Ordböcker (SAO), så definieras döden som "upphörande av livsfunktionerna", men för detta verk kan definitionen som SAO ger inte användas här, eftersom Lindgren sällan talar om döden direkt, utan föredrar att använda metaforer eller kodade betydelser.

För att skriva mitt arbete valde jag kvalitativ innehållsanalys som analysmetod. Shava George Nervious m.fl. (2021) definierar metoden i artikeln "Qualitative Content Analysis" och denna analys översatt från engelska som "en forskningsmetod för subjektiv tolkning av innehållet i data genom den systematiska klassificeringsprocessen för kodning och identifiering av teman eller mönster" (Shava m.fl., 2021: 554). Detta är en lämplig metod för mitt arbete eftersom den tillåter att innehåll utforskas på ett induktivt men ändå vetenskapligt sätt, dvs. att den insamlade datan vägleder analysen och jag kan dra slutsatser från korpus (Bengtsson, 2016). I sin kärna undersöker kvalitativ innehållsanalys innebörden bakom en text såväl som tolkningen av texten (Ezzy, 2011: 81).

I Mariette Bengtssons artikel "How to plan and perform a qualitative study using content analysis" (2016) säger författaren att kvalitativ innehållsanalys inte har tydliga regler som forskaren ska följa. Trots att det inte finns tydliga regler så finns det ett visst antal steg en forskare måste ta för att genomföra kvalitativ innehållsanalys. Bengtsson definierar 4 huvudstadier - planering, datainsamling, dataanalys, presentation av resultat (Bengtsson, 2016: 9).

I min uppsats har jag använt mig av Bengtssons modell och har följt de fyra olika stadierna. Varje stadie har delats in i flera faser om det behövs. Detta beskrivs närmare i nästa del.

3.1. Arbetsgång

Det första stadiet är alltså att planera arbetet, välja böcker, bekanta sig med tidigare studier, formulera forskningsfrågor för att förstå exakt vad som ska analyseras och skapandet av det första utkastet till korpusen. Efter att ha formulerat tre forskningsfrågor bestämde jag mig för att gå vidare med en induktiv analysmetod, det vill säga att jag svarar på forskningsfrågorna utifrån den insamlade korpusen genom att analysera temet som är relevanta för arbetet (Bengtsson, 2016: 9–10). I detta stadium bestämde jag mig även för att använda kvalitativ innehållsanalys. Bengtsson (2016) beskriver två alternativ för att göra en innehållsanalys - manifestanalys, vilken fokuserar mer på textens struktur och latent analys, vilken upprett på fokuserar mer på tolkningen av texten, metaforer och analyserar vad texten faktiskt säger (Bengtsson, 2016: 10). Jag har valt att använda latent analys i min forskning. Valet av latent analys var också medvetet, eftersom det gör det möjligt för författaren att på sätt och vis ”sätta sig in i” texten för att förstå den på ett djupare plan och förstå textens alla betydelser (Bengtsson, 2016: 12).

I det andra stadiet, datainsamling, läste jag böckerna och bekantade mig med innehållet. Sedan närläste jag böckerna igen och skrev ner alla fraser som verkar relevanta för mitt arbete. På detta sätt skapade jag ett första utkast av korpus med citat från boken. I det stadiet av arbetet ingår en första bekantskap med de två utvalda texterna, samt lite om böckernas historia. Det här stadiet är nödvändigt eftersom det ger en bättre förståelse för barnböckers innehåll och gör att jag kan arbeta mer effektivt i följande stadier. Förutom att bekanta mig med böckerna tittade jag också närmare på Astrid Lindgrens verk, och hennes inflytande på barnlitteraturen runt om i världen. På detta stadie skrev jag ner fraser som kan relatera till mitt arbete. Detta är det första utkastet till korpusen som jag kommer att fortsätta arbeta med i min analys. Efter detta stadie fanns det ett 50-tal citat från böckerna i min korpus.

Det tredje stadiet tar mest tid och är centralt i arbetet, så det har delats upp i fyra faser.

Den första fasen var att koda den resulterande korpusen och identifiera teman som ytterligare skulle göra det möjligt för mig att hålla fokus på syftet med mitt arbete. Det här kommer att

hjälpa mig selektiv kodning. Selektiv kodning är en metod för att från en informationspool extrahera en uppsättning exempel på ett fenomen som är av intresse för den aktuella undersökningen, och denna kodningsmetod används ofta för diskursanalys (Braun & Clarke, 2013: 297). För att genomföra detta steg behöver jag skapa koder och teman. Koder är ett ord eller en kort fras som speglar essensen i texten och visar varför ordet eller frasen är viktig för analysen. (Braun & Clarke, 2013: 298). Efter att jag hade skapat koder, grupperade jag dem i teman. Temana är relaterade till mina forskningsfrågor och representerar motiven som jag analyserar i Lindgrens böcker. Det gör att jag kan hålla koderna fokuserade under analysen och ger insikt i vilka motiv som är viktiga för arbetet. Koden måste innehålla en idé, temat måste innehålla ett mönster. (Braun & Clarke, 2013: 297, 356). För att svara på mina forskningsfrågor skapade jag två teman: död och självmord. Temat död delades in i två underteman: ord och metaforer. Undertemat död är uppdelat i tre koder och metafor i fyra koder. Temat självmord innehåller tre koder. I den ursprungliga korpusen hade jag tre teman - död, metafor och självmord - och tolv koder, men efter extern kritik beslutades det att utarma temat död och metafor till ett. Således skapades två huvudteman och tio koder:

1. Tema: död.

- a. Undertema: ord - en direkt hänvisning till döden eller en derivata av detta ord eller synonymer
 - i. kod: direkt omnämmande av döden
 - ii. kod: rädsla för döden
 - iii. kod: straff
- b. Undertema: metafor - är ett verktyg för att kommunicera idéer kan det vara svårt att definiera den. I denna del kan metaforen död liknas vid: en fågel, pånyttfödelse, en symbolisk övergång till en annan värld eller försvinnande.
 - i. kod: fågel
 - ii. kod: avresa till en annan värld
 - iii. kod: återfödelse
 - iv. kod: tidsmedvetenhet

2. **Tema: självmord.** Självmord är en handling där en karaktär frivilligt ger upp sitt liv eller accepterar faktumet av sin död, men fortsätter att gå mot döden.
 - i. kod: självuppoffring
 - ii. kod: försoning med ödet
 - iii. kod: dödslängtan

En utförlig beskrivning av koderna finns i bilaga 1 i slutet av arbetet.

Den andra fasen är att lägga till och komplettera arbetskorpus. I den här fasen läser jag texten igen med en ännu bättre förståelse för vilka teman jag behöver uppmärksamma och vilka koder som är viktiga för mitt arbete. Korpusen med citat utökades och reviderades. Efter detta skede bestod min korpus av 73 citat från texten.

Den tredje fasen är att tilldela koder och motsvarande teman till alla citat från korpusen. Under denna fas togs vissa citater bort eftersom de inte passerade de genererade koderna. Jag har korpusen i ett excelark och varje rad (motsvarande en fras eller ett ord) tilldelas en kod. Som ett resultat består den slutliga korpusen av 60 citat från två böckerna. Hela korpus kan ses i bilaga 2.

Den fjärde och sista fasen av det tredje stadiet är analysen av den resulterande korpusen. Under analysen uppmärksammades hur samma koder skildras i de två böckerna, jag letade efter likheter och skillnader, dvs. söka efter mönster i texterna och göra en mer detaljerad analys av temat samt jämföra hur döden beskrivs i de två böckerna och utifrån detta drog jag en slutsats om hur Lindgren använder vissa litterära grepp för att beskriva döden.

Efter att ha genomfört det tredje steget måste jag bara summera resultaten, baserat på den analys som gjorts, svara på de tre frågorna som ställts i min forskning, vilket är det sista steget i denna uppsats.

4. Handling

4.1. Bröderna Lejonhjärta

Historien berättas ur perspektivet av en liten pojke, Karl, som bor med sin mamma och storebror Jonatan.

Jonatan är 13 år gammal. Han är en smart, stilig och mycket begåvad pojke. Karl är 9 år gammal. Jonatan kallar honom kärleksfullt Skorpan. Karl är dödssjuk. Han tillbringar det mesta av sin tid i sängen. Karl är en väldigt svag och blyg pojke. Bröderna älskar dock varandra väldigt mycket.

Karl är rädd för döden, och Jonatan berättar för honom om ett land, Nangijala, dit folk kommer efter döden - det här är en underbar plats där alla är friska och lyckliga. Karl lugnar ner sig, men han är fortfarande ledsen över att han ska vara där ensam.

På grund av en brand i huset dör Jonatan efter att ha räddat Karl. Karl är otroligt ledsen, men snart flyger en vit duva till honom, som egentligen är Jonathans själ. Duvan lovade att de ska träffas i Nangijala. Innan han går för att följa sin bror skriver Karl en lapp till sin mamma: "Vi ses i Nangijala".

Men i Nangijala visar sig allt inte vara så fantastiskt. Den närliggande Törnrosdalen styrs av tyrannen Tengil, som vill inta Körsbärsdalen, där bröderna nu bor. Bröderna hjälper aktivt motståndet och kämpar för Nangijalas frihet.

I slutet av boken, efter den avgörande striden, fick Jonatan kedja den fruktansvärda draken - Katla vid en sten, men under olyckliga händelser blev Jonatan förlamad och han kan bara räddas i Nangilima. Det här är platsen dit alla döda i Nangijala kommer till. För att hjälpa sin bror lyfter Skorpan honom på ryggen och kastar sig i vattenfallet.

4.2. Mio, min Mio

"Mio, min Mio!" berättar om föräldralös pojkes liv. Huvudpersonen Bosse togs in i en fosterfamilj där han inte var älskad. Tack vare sin granne, ett förtrollat äpple och anden i flaskan får pojken veta att han faktiskt är den försvunne sonen till kungen av Land i Fjärran och att han egentligen heter Mio.

Anden tar honom till hans pappa och Mio börjar ett helt annat liv. Han har nu en bästa vän, Jum-Jum, och en underbar häst, Miramis.

Men Mio får snart reda på att invånarna i detta underbara land är i fara från trollkarlen Kato, som hugger ner skog och stjälar barn. Mio inser att han måste besegra Kato, hur mycket han än fruktar det så är detta hans öde.

Mio reser till landet Kato, där han längs vägen möter människor och andra varelser som hjälper honom på vägen. I det läskiga slottet Kato utmanar Mio trollkarlen och besegrar honom och befriar alla barn och hela Land i Fjärran.

5. Analys

Korpusen innehåller 60 citat, men på grund av längdbegränsningar kommer inte alla exempel att användas i analysen. Hela korpusen kan ses i slutet av arbetet.

För att svara på forskningsfrågorna analyserade jag böckerna och korpusen enligt mina teman och koder. Temana sätter ramar och vägleder mig genom min analys och det var lättare för mig att koncentrera mig. Min analys följer de olika stadierna som beskrivs i metoddelen ovan. Exempelvis, för att svara på frågan om självmord kommer därför endast de citat från korpusen som motsvarar temat "självmord" att användas. För att analysera metaforer använder jag undertemat "metafor" från temat "döden", och för ett svar om tolkningen av döden kommer hela temat "döden" att användas.

För enkelhetens skull överväger jag vart och ett av teman eller underteman separat, och analyserar koderna inom varje tema. Efter att ha analyserat alla teman, går jag vidare till resultatet, där jag kommer att svara på de tre frågorna som ställs.

5.1 Tema - död

5.1.1. Undertema - ord

Detta undertema kännetecknas av att texterna nämner ämnet döden direkt. I detta undertema skrev jag ner alla citat där döden inte antydde eller lämnades öppen för tolkning, utan tydligt angavs av karaktärerna.

Den första koden för detta undertema är **direkt omnämnande av döden**. För denna kod är definitionen varje tillfälle då någons död nämns med ordet död eller en synonym. I denna kod skildras inte döden med metaforer eller symboler, utan döden nämns direkt, utan möjlighet att kunna tolka citatet på olika sätt. I "Bröderna Lejonhjärta" används denna kod i början av arbetet, när Skorpan förbereder sig för att dö:

«"Är det härligt att ligga nere i jorden och vara död!"» (Lindgren, 1973/2019: 7)

Koden används även under och efter den stora striden om Törnrosdalen mot slutet av boken. Karaktärerna inser att de är nära döden:

«”Och sedan ska vi segra tillsammans eller dö”, sa Orvar.» (Lindgren, 1973/2019: 144)

En person nära huvudkaraktärerna dör till och med under striden:

«Men han var död nu, Tengil, lika död som de andra. (...) Men jag tänkte att så som förr blir Törnrosdalen aldrig. Inte för mej. Inte utan Mattias.» (Lindgren, 1973/2019: 155)

I "Mio, min Mio" nämns den här koden när man beskriver två dödsfall, den första, Mios mamma:

«Tant Edla hade sagt till mig, att min mamma dog när jag föddes.» (Lindgren, 1954/2019: 7)

Den andra är en beskrivning av flickans död:

«Barnen steg åt sidan. Alldeles nere vid vattenbrynet låg en liten flicka på klipphällen. Jag sprang fram och föll på knä bredvid henne. Hon låg stilla med slutna ögon. Hon var död. Hennes ansikte var så vitt och litet och hennes kropp var alldeles sönderbränd.» (Lindgren, 1954/2019: 120)

Precis som i "Bröderna Lejonhjärta" nämns döden när karaktärerna inser att de är nära döden:

«”Och jag har bara en vän. Och vi ska dö tillsammans, ifall inte någon räddning finns för oss båda.”» (Lindgren, 1954/2019: 111)

Den största skillnaden mellan de två böckerna är att Bröderna Lejonhjärta inte beskriver karaktärens faktiska död, medan Mio min Mio, som är en tidigare bok av Lindgren, beskriver det mycket mer öppet. Som jämförelse, här är hur Jonatans död beskrivs i början av boken:

«*I fallet mot marken skadade gossen sig så svårt att han nästan omedelbart avled.*»
(Lindgren, 1973/2019: 12)

Nästa kod inom ramen för detta undertema är **rädsla för döden**. Rädsla för döden framträder som en av de dominerande koderna inom korpusen och utgör även ett betydande tema i Astrid Lindgrens verk. Lindgren syftade till att ge barn möjligheten att identifiera sig med huvudpersonerna i hennes böcker och, genom berättelsens gång, övervinna (eller acceptera) rädslan på samma sätt som karaktärerna själva.

I "Bröderna Lejonhjärta" är det just på grund av rädslan för döden som Karl upptäcker Nangijala. Han uttrycker gråtande för Jonatan sin aversion mot döden, vilket leder hans bror att introducera honom för ett underbart land:"

«*"Vet du om att jag ska dö", sa jag och grät.. (...) "Hur kan det få vara så hemskt att en del måste dö när dom inte har fyllt tio år ens?"*» (Lindgren, 1973/2019: 6)

Rädslan för döden är en mycket mänsklig rädsla, normal, men obegriplig för ett barn. Karaktärerna i Lindgrens böcker är inte rädda för att erkänna för sig själva och läsaren att de är rädda, det framstår som mycket närmare barnen och mer begripliga för dem:

«*Jag kröp genom den långa, mörka gången, och jag pratade med mej själv hela tiden för att hålla mej lugn och inte bli för rädd.*» (Lindgren, 1973/2019: 108)

«*"Jag är så rädd, Jonatan, Katla kommer att döda oss."*» (Lindgren, 1973/2019: 123)

I "Mio, min Mio" tar dödsrädsla ibland mycket mer desperata nyanser:

«*"Nu", sa Jum-Jum, "nu ... å, Mio, nu är allt förbi!"*» (Lindgren, 1954/2019: 95)

«*"Om inte döden vore så svår ändå", sa Jum-Jum. "Om inte döden vore så svår så svår, och om vi inte vore så små och ensamma."*» (Lindgren, 1954/2019: 108)

Det kan noteras att i "Bröderna Lejonhjärta" uttrycks rädslan för döden oftast av Karl, karaktären för vars räkning historien berättas, medan i "Mio, min Mio" rädsla oftare (men inte alltid) uttrycks av Jum -Jum, och Mios uppgift är att hålla med honom eller lugna ner honom. Det vill säga, motivet är ofta synligt, där den ena karaktären tröstar den andra, även om båda är rädda.

Den här koden innehåller också ett intressant citat som understryker båda böckernas stora motiv. Citatet lyder så här:

«*Tyranner är alltid rädda (för döden), det hade Jonatan sagt.*» (Lindgren, 1973/2019: 91)

Vid första analysen av texten väcktes mitt intresse av följande observation. Det framstod som en nyckelkomponent för att förstå ett betydande tema i Lindgrens litterära verk: den principen att goda karaktärer inte avlider utan snarare återföds i en annan sfär, medan de onda inte ges denna möjlighet. Sålunda framställs de onda figurernas rädsla för döden på ett patetiskt sätt – tyranner befinner sig instängda i fästningar eller gömmer sig bakom fasansfulla drakar för att undvika konsekvenserna av sina handlingar. I kontrast skildras de goda karaktärernas rädsla för döden på ett äkta, barnsligt vis. De erfar rädsla, men fortsätter att utföra vad de betraktar som deras plikt.

Den sista koden i detta undertema är **straff**. I "Bröderna Lejonhjärta" uttrycks denna kod ofta genom Thengels anhängare - ett dödshot för att få folk att lyda hans order.

«*”Det är dödsstraff på att färdas ute efter solnedgången, vet du inte det?”*» (Lindgren, 1973/2019: 82)

«*”Jaså, inte det”, sa Kader. ”Men om du nu händelsevis skulle råka träffa på honom, så vet du vad det blir för den som skyddar honom och gömmer honom? Dödsstraff, det vet du, va?”*» (Lindgren, 1973/2019: 83)

Detta bekräftar återigen hur mycket tyranner fruktar döden. För dem är döden den högsta formen av straff, medan goda hjältar oftast inte fruktar döden så mycket som förlusten av frihet. Detta visar båda sidors olika prioriteringar. Men bra hjältar visar ibland en viss grymhet, särskilt när det kommer till karaktärer de bryr sig om:

«Måtte han falla död ner, den där som ska hämta min häst, tänkte jag. Måtte han dö innan han hinner över floden! Det var ju hemskt att önska så, det var det verkligen.»
(Lindgren, 1973/2019: 104)

Eller i ett anfall av vrede mot tyrannen som fängslade dem:

«"Riddar Kato", skrek han så att det dånade i berget. "Riddar Kato, död åt honom!"» (Lindgren, 1954/2019: 88)

Goda hjältars handlingar är inte negativa till sin natur och begås inte med illvilliga avsikter. Karls reaktion när han oroar sig för sin häst är en rädsla och desperation. Svärdsmidaren tankar, som var kedja vid klippan, speglar hans önskan om frihet, som togs från honom. Hans vrede är rättvis och grundad på rättfärdighet.

5.1.2. Undertema - metafor

Detta undertema utforskar användningen av metaforer som ett sätt att förmedla komplexa begrepp (som döden) genom bildspråk. Inom detta underämne innehöll korpusen citat som inte direkt nämnde döden, utan uttryckte det genom andra ord eller bilder.

Den här koden används i både "Bröderna Lejonhjärta" och "Mio, min Mio". Båda böckerna använder också fåglar som en metafor för återfödelse, vilket kommer att utforskas mer i detalj i senare kapitel. När det gäller fågelkoden finns det i "Bröderna Lejonhjärta" en karaktär som heter Sophia - "duvdrottningen". Hennes duvor används för att överföra budskap mellan de två dalarna, såväl som mellan de två världarna - de levandes värld och Nangijala. Det är hennes vita duvor som Jonatan använder efter sin död som ett sätt att prata med Karl:

«"Var det inte en av dom här duvorna som lånade dej sin fjäderhamn då – när du var hos mej?"

"Jo", sa Jonatan, "hur skulle jag annars ha kunnat komma?"» (Lindgren, 1973/2019: 36)

Sofia spelar själv en nyckelroll i berättelsen – hon är en av huvudfigurerna i upproret mot Tengil, och det är hon som Tengil vill förstöra mest. Hennes beskrivning, förknippad med vita duvor och frihet, utgör ett hot mot tyrannens makt. Parallellen med att tyranner fruktar döden mest är uppenbar, särskilt med tanke på Sophias betydelse och hennes symbolik i texten.

I "Mio, min Mio" är Sorgfågeln en av de viktigaste symbolerna för död och sorg:

«"Jag vet inte", sa Jum-Jum. "Jag brukar kalla honom för Sorgfågel. Bara för att han är så svart. Han kanske heter något helt annat."» (Lindgren, 1954/2019: 23)

Syftet med Sorgfågeln i boken är att sörja dem som gått vidare, vare sig människor eller djur. Han visar sorg för alla som inte kommit hem. Dessutom sörjer Sorgfågeln också över alla barn som Kato stal:

«"Varför sjunger Sorgfågeln?", frågade jag en gång till.

"Han sjunger om lilla dotter min", sa väverskan och grät ännu mer. "Han sjunger om lilla dotter min, som är bortrövad."» (Lindgren, 1954/2019: 58)

Det är intressant att notera att även efter att alla barn kommit tillbaka, slutade inte Sorgfågeln sörja:

«(...) satt Sorgfågel och sjöng alldeles ensam. Jag vet inte vad han sjöng om nu när alla de bortrövade barnen hade kommit hem. Men jag tänkte att Sorgfågel har väl alltid något som han kan sjunga om.» (Lindgren, 1954/2019: 127)

Detta är dock inte den enda bilden av en fågel i den här boken. De barnen som riddar Kato stal, förvandlade han till fåglar så att de skulle flyga över sjön:

«Kanske det fanns en tid när barn badade och lekte vid sjöns stränder och ljudet av barns skratt flög ut över vattnet, inte som nu förtrollade fåglars sorgsna skrik.» (Lindgren, 1954/2019: 96)

Efter riddaren Katos död förvandlades alla barn från fåglar till människor igen. Som sådan är bilden av fågeln i båda böckerna starkt förknippade med bilden av **återfödelse**, vilket är följande kod.

I ”Bröderna Lejonhjärta” märks detta samband särskilt när Jonatan flyger från Nangijala till Karl i form av en vit duva.

«En snövit duva, märk väl, inte en sån där grå som duvorna på gården! (...) ”Då, lilla Skorpa, vet jag din själ det är”, men nu var det han som hade kommit till mej istället.» (Lindgren, 1973/2019: 14)

Återfödelse är ett motiv som förknippas mycket med döden, för att komma in i världen i en ny form måste du först helt göra dig av med den gamla. Detta hände till exempel med Skorpan när han kom till Nangijala för första gången:

«”Vet du, jag tror vi får börja kalla dej Karl nu, när du heter Lejonhjärta”, sa Jonatan. (...)

Ja, jag ville gärna heta Karl. Det passade verkligen bättre till mitt nya efternamn.» (Lindgren, 1973/2019: 32)

Att byta namn är också en sorts återfödelse, eftersom ett namn kan ha en känslomässig tyngd. Mycket ofta i litteraturen kan ett namn uttrycka en karaktärs karaktär, mål och identitet. Ett namnbyte är en ny sida i historien, det är en ny början, ett nytt sökande efter sig själv som

person. Hos Karl märktes detta även i hans utseende - han blev frisk och inte lika blek som han var tidigare.

Mio går samma väg i boken. I början av boken, när han fortfarande bor hos sina adoptivföräldrar, heter han Bosse, och först efter att ha lärt sig om sitt ursprung får han veta sitt riktiga namn - Mio.

När man överväger förändringar i utseende är det viktigt att notera att riddaren Kato utförde omvandlingen av kidnappade barn till fåglar, vilket faktiskt representerade en påtvingad förändring av deras form. Denna aspekt är också djupt relaterad till transformation och nya erfarenheter av karaktärerna som gick igenom dessa förändringar:

«"Det är de förtrollade fåglarna", viskade gubben. "Du vet nog vem som har förtrollat dem."» (Lindgren, 1954/2019: 69)

Följande kod, **avresa till en annan värld**, följer den föregående på ett smidigt sätt. Denna kod kännetecknas av en övergång från en värld till en annan. Denna kod i mitt arbete är också nära relaterad till sömnen, eftersom sömn ofta används i litteraturen som en metaforisk ingång till någon annan värld. Sömnen kan också avbilda dödstemat - karaktären ligger med slutna ögon och reagerar inte på omvärlden. Människor har länge använt drömmar för att förklara något utomjordiskt eller något de inte helt förstår.

Övergången från en värld till en annan är också en vanlig metafor för döden. Det mest slående exemplet är underjorden i många mytologier i olika delar av världen. Efter döden går en person till någon annan värld, som de levande inte kan komma in i.

I "Bröderna Lejonhjärta" är detta liv efter detta Nangijala själv -

«"(...) Du själv flyger iväg nån helt annanstans."»

"Vart då", undrade jag, för jag kunde knappt tro honom.

"Till Nangijala", sa han.» (Lindgren, 1973/2019: 7)

Sedan Nangilima också:

«'Kommer jag inte tillbaka, så ses vi i Nangilima.' Och där är Mattias nu.»
(Lindgren, 1973/2019: 162)

Nangijala och Nangilima är uppenbart de dödas världar, eftersom boken säger att människor åker dit efter döden. I Mio, min Mio, är "Landet i Fjärran" ett mycket vagare begrepp. Mio tar sig in i detta land med hjälp av Anden, som han hittade i en flaska. Vi får inte direkt höra att Mio dog och gick till livet efter detta, men att döma av hur Mio pratar om sitt "tidigare liv" och hela namnbyte temat som jag nämnde tidigare så kan vi anta att Landet i Fjärran också är ett liv efter detta, samma som Nangijala.

Men förutom magiska världar fanns det andra referenser till koden avresa till en annan värld. Sömn, som nämnts tidigare, gäller även för denna kod:

«"Du ska inte tro att det här är verkligt! Det är en bit ur nån urtidsdröm, det är jag säker på."» (Lindgren, 1973/2019: 118)

Här finns en överlappning i teman verklighet och överklighet, sömn och i enlighet med detta döden. Urtidsdröm är en dröm som varar i årtusenden, en plats som människor har drömt om så länge mänskligheten har funnits. Även när människor somnar och aldrig vaknar igen, kommer de att drömma om denna plats för alltid.

«"Då säger jag bara: Sov gott, prins Mio! Sov gott i din vagga som vågorna gungar!"» (Lindgren, 1954/2019: 92)

Denna fras, talad av Svärdsmidaren i "Mio, min Mio", är ett intressant exempel på användningen av metaforen sömn som en symbol för övergången till världen efter döden, där Mio kan finna lugn och ro.

Den sista koden för undertemat "metafor" är **tidsmedvetenhet**. Det behandlar olika tidsförlopp eller tidsuppfattning. Detta undertema är relaterat till döden genom ett par

aspekter. Den första är medvetenheten om tid som något värdefullt. Människor har en tilldelad mängd tid som de kan leva och värdet av denna tid, såväl som den levande medvetenheten om det nuvarande ögonblicket kan associeras med döden eller dess förväntan om att döden inträffar. Så, till exempel, i fallet med dödlig fara, kan tiden beskrivas som "som i slow motion". Den andra aspekten är hur döden kan övervägas i livet efter detta. I olika kulturer spelar alltså tiden i livet efter detta en annan roll eller existerar i princip inte som begrepp. Ett utmärkt exempel är den nordiska mytologin, där varje dag i Valhalla är densamma som den föregående, men människorna där tycker att det inte är utmattande eller monotont.

I "Bröderna Lejonhjärta" kallas tiden ofta för "gammal tid" på grund av att det samhälle som bröderna befinner sig i mer påminner om livet i en medeltida by:

«*"Där är det ännu lägereldarnas och sagornas tid"*» (Lindgren, 1973/2019: 7)

Men ibland kallas det också "ny tid". Denna fras kan tolkas som att bröderna dog och började ett nytt liv:

«*"Visst är det ju en gammal tid för oss. Men man kan också säga att det är en ung tid."*» (Lindgren, 1973/2019: 28)

Det andra exemplet är när Karl reflekterar över sin upplevelse och tittar på duvan och minns första gången han såg Jonatan i form av en fågel:

«*snövita duvor! (...) den vita, som satt på min fönsterkarm en gång, det var väl tusen år sen nu.*» (Lindgren, 1973/2019: 36)

Återigen, tiden i Nangijala uppfattas helt annorlunda än hur vi är vana vid den. Det som hände för några dagar sedan känns nu som en evighet.

I "Mio, min Mio" är detta tema kopplat till ett intressant motiv - när Mio och Jum-Jum går från vävarens hus till riddaren Kato blommar äppelträd runt dem, de passerar förbi snövita

blommor och Mio tror att han kanske aldrig se dem igen se. När de kommer tillbaka med vävarens dotter, som Kato stal, är hon glad över att äppelträden ännu inte har blommat, även om mer än ett par dagar inte kunde ha gått:

«”Jag är så glad att jag har kommit hem. Och jag är så glad att jag kommit hem innan äppelträden hade blommat över.”» (Lindgren, 1954/2019: 124)

5.2 Tema - självmord

Det andra temat i mitt arbete är självmord och illustrationen av självmord i Lindgrens två böcker. Det här ämnet innehåller bara tre koder och sex citat, men det är en viktig del av mitt arbete. Eftersom det är omöjligt att dela upp temat i undertemana "ord" och "metafor" på grund av bristen på direkt omnämnande av självmord som sådant, behandlas temat i ett block.

Den första koden jag vill analysera är **självuppoffring**. Denna kod hänvisar till att offra sitt liv för ett gemensamt mål. Koden förekommer i verket endast en gång, i "Mio, min Mio". Trots att detta är ett isolerat fall förefaller det mig viktigt att analysera koden separat. Jag tycker också att det är viktigt att definiera varför jag klassar självuppoffring som självmord, trots att de har olika mål och motiv. Båda handlingar leder till medveten och avsiktlig skada på sig själv. Detta arbete fördjupar sig inte i den psykologiska analysen av karaktärernas handlingar, utan analyserar bara metoden för litterära uttryck.

«”Var inte lessen”, sa Nonnos bror. ”Milimani ville det själv. Hon ville flyga mot blosset, fastän hon visste att hennes vingar skulle ta eld.”

”Men nu är hon död”, sa jag och var så förtvivlad.» (Lindgren, 1954/2019: 121)

Detta är ett mycket känslösamt ögonblick i boken, Milimani räddade Mio så att han kunde fortsätta sitt uppdrag att bli av med riddaren Katos tyranni. Lindgren beskriver denna handling mycket poetiskt. Citat ovan bör uppmärksammas noggrant. För Lindgren verkar det viktigt att fastställa att Milimani villigt offerar sig själv och att hon visste vad hon gjorde, men det gör inte dödsfallet mindre tragiskt.

Det är viktigt att notera här att Lindgren beskriver självuppoffring som en ädel handling, även barn förstår den kraftfulla effekten av detta.

Nästa kod är **försoning med ödet**. Denna kod är ansvarig för hur Lindgren beskriver karaktärer som förstår att det bästa resultatet för dem är deras död.

I "Bröderna Lejonhjärta", som fått denna upplevelse är karaktären Jonatan. I slutet av boken finner han sig själv sårad av en drake och på gränsen till fullständig förlamning. Han berättar för sin bror att den enda utvägen för honom är att åka till Nangilima.

«"Nej, Skorpan, det går aldrig över", sa Jonatan. "Bara om jag kunde komma till Nangilima!"» (Lindgren, 1973/2019: 164)

I "Mio, min Mio" var denna karaktär riddaren Kato. I den sista kampen med Mio lägger han bröstet med ett stenhjärta precis under Mios svärd så att det säkert kommer att tränga igenom honom:

«Jag såg in i hans ögon. Och i hans ögon såg jag något underligt. Jag såg att riddar Kato längtade att bli av med sitt hjärta av sten. Kanske var det så att ingen hatade riddar Kato så mycket som riddar Kato själv.» (Lindgren, 1954/2019: 114)

Det är intressant att notera att den här gången är det antagonisten som önskar döden åt sig själv. Vid det här laget beskriver Lindgren Kato som en man trött på sig själv. En person som strävar efter befrielse, även om den befrielsen är död. På grund av sitt stenhjärta kunde Kato inte ta livet av sig, men när tillfället dök upp tog han det. Det här är en modig handling som Lindgren beskriver det, det är inte en vädjan om medlidande eller en illustration av feghet, utan en handling som fienden kan respektera.

Den sista koden för detta tema är **dödslängtan**. Koden används för att beskriva karaktärer som uttrycker en önskan att dö eller har velat dö någon gång.

«Jonatan ville att jag skulle skynda mej att komma dit, för där är så bra på alla sätt, sa han.» (Lindgren, 1973/2019: 14)

I bokens sammanhanget, när Joantan kallar Karl med sig till Nangijala, kan tolkas som en önskan att dö så snart som möjligt. Detta kan sägas eftersom Nagijala i verket tolkas som livet efter detta och Karl vill åka dit med sin bror.

«Jag borde ju vara van vid det, eftersom jag redan hade dött en gång. Men då ville jag, då längtade jag efter det, och nu ville jag inte.» (Lindgren, 1973/2019: 55)

Här bekräftar vi tolkningen av föregående citat - Karl säger själv att han vid en viss tidpunkt i sitt liv ville dö snabbare för att inte vara ensam, men han vill inte det längre. Han är hos sin bror, och det räcker för att han ska vara lycklig

«”Jag tänkte att vi kanske kunde hoppa en gång till. Nerför stupet där. Ner på ängen.”» (Lindgren, 1973/2019: 165)

Denna kod förekommer endast i "Bröderna Lejonhjärta" och förknippas även med karaktärer som är dödssjuka. Karl, innan han kommer till i Nangijala efter Jonatans död, och Jonatan precis innan han åker till i Nangilima - de vill vara tillsammans och friska, så att de enligt deras åsikt kan fortsätta leva fullt ut. Det är också viktigt att notera att båda bröderna inte vill skiljas från varandra. Vi vänder oss åter till Astrid Lindgrens ord när hon säger att det värsta för ett barn är att dö ensam (Andersen, 2016: 360).

I alla tre koderna för detta finns ett gemensamt motiv som verkar viktigt att betona – handlingen att offra sig själv eller beslutet att dö framställs inte som något skamligt, äckligt eller negativt. Handlingen beskrivs ädelt och modigt, eller till och med med lite hopp - i nästa värld kommer vi att vara tillsammans och lyckliga. Detta kan dock inte tolkas som en uppmaning till självmord Lindgrens mål var att visa att detta bara finns i Karls fantasi och denna scen är en förebild av brödernas önskan att vara tillsammans oavsett vad (Andersen, 2016: 360).

6. Presentation av resultat

I mitt arbete ställde jag tre frågor:

1. Hur beskriver Astrid Lindgren döden?
2. Vilka metaforer om döden använder Astrid Lindgren i sitt arbete?
3. Hur beskriver Astrid Lindgren självmord?

För att svara på den första frågan användes temat död och inkluderar en analys av ord och metaforer. Baserat på min analys kan följande punkter lyftas fram:

Astrid Lindgren använder i sina böcker både direkt omnämnande av döden och metaforiska uttryck som pekar på den. Denna mångfald av tillvägagångssätt gör att läsarna kan uppfatta och tolka temat död på olika sätt.

Böckernas huvudpersoner uttrycker öppet sin rädsla för döden. Detta får dem att verka närare läsarna, särskilt barn, som kan identifiera sig med huvudpersonerna och lära sig att förstå och acceptera begreppet död.

Beskrivningen av döden varierar beroende på om den påverkar huvudpersonen eller antagonisten. Karaktärer som framställs på ett negativt sätt, exempelvis riddar Kato och Tengil, använder döden som ett verktyg för att straffa, kontrollera och hota. På grund av sin rädsla för döden framställs antagonister ofta som rädda, men fega individer som är villiga att begå grymheter för att behålla sin makt. Huvudpersonerna fortsätter att göra vad de tycker är rätt, hur rädda de än är.

Karaktärer som framställs på ett positivt sätt, kan dö i jordelivet men lever vidare i nästa värld. I slutet av berättelsen hamnar alltid positiva karaktärer i böckerna hos sin familj eller vänner i livet efter detta. Döden skildras inte som någon slags skrämmande och ensam handling, utan karaktärerna är alltid nära varandra eller strävar efter att stötta varandra.

I den andra frågan var min uppgift att ta reda på vilka metaforer Astrid Lindgren använder när hon beskriver döden. För att svara på denna fråga användes underämnet "metafor" från ämnet "döden". Som ett resultat skapade jag fyra koder som hjälpte mig att svara på den forskningsfrågan och identifiera metaforer.

Den första koden är fåglar. I Astrid Lindgrens böcker använder hon ofta fåglar för att beskriva kommunikation mellan de levandes och de dödas värld, eller för att uttrycka sorg. Fåglar kan också representera en önskan om frihet eller en mammas sorg för sitt barn. Fåglar spelar en viktig roll för alla personer i böckerna på olika sätt.

Koden återfödelse hänger också ihop med döden. Denna kod uttrycks genom att man byter namn efter att ha gått in i livet efter detta eller att man ändrar form på grund av en förbannelse.

Nästa kod är avresa till en annan värld. Efterlivet är nyckelbegreppet i de båda böckerna, eftersom Nangijala, Nangilima och Landet i Fjärran, där alla händelser utspelar sig, kan tolkas som världen efter döden.

Tidsmedvetenhet är den sista koden om metaforer. I princip har tid ett samband med döden i böckerna. I Astrid Lindgrens böcker finns ofta en medvetenhet om det konstiga i tidens gång och dess roll för karaktärerna – vare sig det är insikten om att din tid på jorden inte är för evigt eller lusten att se äppelträden blomma, en referens för något som kommer att hända.

Den sista frågan är relaterad till beskrivningen av självmord inom Astrid Lindgrens verk. Temat "självmord" användes för att svara på frågan.

Först och främst bör man vara uppmärksam på att böckerna inte romantiserar självmord. Detta illustreras inte som en lätt väg ut ur situationen, utan det är det svåraste valet som karaktären gör.

I böckerna kan självmord tolkas som självpoffring, ett medvetet val som gjordes för det gemensamma bästa.

Karaktärerna som väljer döden gör det i situationer där de vet att de kommer att dö snart eller inte har någon annan utväg. Att välja döden för att hitta en bättre plats utan lidande och smärta beskrivs som en modig handling och återigen, som i fallet med svaret på den första frågan, förknippas med att inte vilja vara ensam.

Nästa kod, dödslängtan, beskriver en reaktion på en hård verklighet eller några yttre faktorer som inte låter karaktärerna uppleva och njuta av livet eller vara tillsammans.

7. Sammanfattning

Denna kandidatuppsats ägnas åt studiet av dödsbilder och framställningen av temat självmord i två böcker av Astrid Lindgren - Bröderna Lejonhjärta och Mio, min Mio. Dödsteamat i Astrid Lindgrens böcker har alltid varit viktigt och jag tycker det är intressant att studera dessa två böcker mer ingående, samt uppmärksamma temat självmord som alltid har väckt många frågor och temat i böckerna har kritiserats.

Många verk har skrivits om ämnet döden i Astrid Lindgrens böcker, men har blundat för ämnet självmord, eftersom det anses vara tabu. Vissa kritiker anklagar ofta Lindgren för att uppmana till självmord snarare än uppror, men denna tolkning tar inte hänsyn till böckernas sammanhang och missar därmed böckernas huvudbudskap. I mitt arbete ville jag utforska detta ämne på ett mer öppet och direkt sätt och öka förståelsen om ämnet i barnböcker. Min studie kan också bidra till att ämnet död och självmord i barnlitteratur studeras mer och från olika aspekter.

I mitt arbete genomförde jag en kvalitativ innehållsanalys. I innehållsanalys skapar man koder utifrån texten och koderna hjälpte mig att fokusera på temana i frågorna. Jag har en korpus med dödsrelaterade citat från två böckerna som är relaterade till döden. Det finns totalt sextio citat i korpusen. Resultatet av analysen visade att Astrid Lindgren beskriver döden både direkt och med hjälp av metaforer. Hennes verk har återkommande bilder och teman som hjälper till att beskriva döden på ett mer tillgängligt sätt för barn. Jag har noterat att Lindgren beskriver samma motiv på olika sätt när frågan gäller huvudpersonen eller antagonisten. Det märks också i böckerna hur starkt temat död och ensamhet hänger ihop. Det var viktigt för Lindgren att visa barnen att de inte är ensamma. Det vill säga huvudmålet för karaktärerna är att kunna vara nära familj och vänner oavsett vad som händer, även om det innebär döden.

Ordet självmord nämns aldrig i Astrid Lindgrens böcker. Karaktärerna som väljer det här sättet är ofta redan nära döden själva eller har inget annat val. Självmord beskrivs inte som en lätt väg ut ur en situation, utan snarare som den sista eller, ibland, den enda.

Min forskning har visat att även när Astrid Lindgren skriver om svåra och sorgliga saker som död och självmord så skriver hon det på ett språk som barn kan förstå. Hennes böcker är det första steget mot att ett barn förstår dessa komplexa ämnen. Hennes böcker har en positiv inverkan på barn, de är en ledstjärna för dem som tycker att det värsta dödsstraffet är ensamhet.

Resüme

Tartu Ülikool, Maailma keelte ja kultuuride instituut, Skandinavistika osakond, rootsi keel ja kirjandus

"Nangijaala, Kauge Maa ja muud motiivid" Surm Astrid Lindgreni lasteraamatutes

Bakalaureusetöö, 44 lk

Autor: Aleksandra Astapova

Juhendaja: Kristina Tolinsson Ting

Tartu, 2024

Käesolev bakalaureusetöö käsitleb surma ja enesetapu teemast Astrid Lindgreni raamatutes. Töö raames võeti vaatluse alla kaks raamatut – „Vennad Lõvisüdamed“ ja „Mio, mu Mio“. Tuntud rootsi kirjanik Astrid Lindgren käsitleb oma lasteraamatutes sageli surmateemasid ja pöörab sellele suurt tähelepanu.

Bakalaureusetöös uuritakse, kuidas Astrid Lindgren kirjutab surma ja enesetapu teemadest ning kuidas ta neid kommenteerib. Seega oli tööl kolm küsimust:

1. Kuidas kirjeldab Astrid Lindgren surma?
2. Milliseid metafoore surmast kasutab Astrid Lindgren oma loomingus?
3. Kuidas kirjeldab Astrid Lindgren enesetappu?

Oma töös kasutasin kvalitatiivset sisuanalüüsi meetodit. Analüüsi läbiviimiseks koostasid kahe raamatu tsitaatidest koosneva korpuse, milles kasutasin selektiivset kodeerimist. Korpuses on kokku kuuskümmend tsitaati kahest raamatust.

Analüüsi tulemus näitas, et Astrid Lindgreni raamatutes on surmaga seotud korduvaid motiive, mis võivad olla otseselt seotud surmaga või väljenduda metafooride kaudu. Samuti selgus uuringust, et surma ja üksinduse teemad ristuvad omavahel. Lindgreni jaoks oli oluline tekitada lastele turvatunne ja näidata, et nad ei ole üksi jäetud.

Lindgreni raamatutes ei ole välja jäetud ka tegelaste enesetapud. Sageli ei ole see aga kujundatud lihtsaks väljapääsuks keerulisest olukorrast või kirjeldatud romantiseeritud tegevusena. Enesetapuga lõpeb tegelase elutee juba surmalähedases või teiste valikuteta situatsioonis.

See töö võib aidata edasi uurida surma ja enesetapu teemat Astrid Lindgreni raamatutes.

Källor

Andersen, J. (2016). *Астрид Линдгрен: Этот день и есть жизнь* (Г. Орлова, Övers.).

КоЛибри.

Astrid Lindgren Company (u.å.). *Ålderdomen och döden*. Hämtad 2023-11-21 från

<https://www.astridlindgren.com/no-sv-se/om-astrid-lindgren/alderdomen-och-doden>

Bengtsson, M. (2016). *How to plan and perform a qualitative study using content analysis*.

NursingPlus Open, 2, 8–14. <https://doi.org/10.1016/j.npls.2016.01.001>

Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful Qualitative Research: A Practical Guide for*

Beginners. SAGE.

Edström, V. (2000). *Astrid Lindgren: Vildtoring och lägereld*. Rabén & Sjögren.

Ehmke, R. (2023). *Helping Children Deal With Grief*. Child Mind Institute. Hämtad 30

mars 2024, från <https://childmind.org/article/helping-children-deal-grief/>

Ezzy, D. (2011). *Qualitative analysis: Practice and innovation*. Routledge, Taylor &

Francis Group.

Fellman, I. (2007, november 13). *Astrid Lindgren om skrivandet, livet och döden*. Svenska

Yle. <https://yle.fi/a/7-884240>

Gillberg, S. (2022, november 7). *Astrid Lindgren var aldrig rädd för att dö – stjärnans*

sista gripande önskan fick familjen att agera direkt. Nöjeslivet.

<https://nojeslivet.newsner.com/nyheter/astrid-lindgren-var-aldrig-radd-for-att-do->

[stjarnans-sista-gripande-onskan-fick-familjen-att-agera-direkt/](https://nojeslivet.newsner.com/nyheter/astrid-lindgren-var-aldrig-radd-for-att-do-stjarnans-sista-gripande-onskan-fick-familjen-att-agera-direkt/)

Göth, P. (2012). *Pippi går på kafferep—En studie av Astrid Lindgrens stil och stilnivåer i*

arabisk översättning.

<https://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=2798549&fileId=2798583>

Lindgren, A. (1954/2019). *Mio, min Mio*. Axiell Media.

Lindgren, A. (1973/2019). *Bröderna Lejonhjärta*. Axiell Media.

Over, H., & Carpenter, M. (2012). *Putting the social into social learning: Explaining both selectivity and fidelity in children's copying behavior*. *Journal of Comparative Psychology*, 126(2), 182–192. <https://doi.org/10.1037/a0024555>

Shava, G., Hleza, S., Tlou, F., Shonhiwa, S., & Mathonsi, E. (2021). *Qualitative content analysis*. 2454–6186.

Bilag 1

<u>Tema</u>	<u>Undertema</u>	<u>Kod</u>	<u>Förklaring</u>
Död	Ord	direkt omnämmande av döden	någon dog
	Ord	rädsla för döden	karaktären uttrycker motvilja, rädsla för att dö
	Ord	straff	karaktären önskar någon död, hotar någon med döden
	Metafor	fågel	en fågel förbinder på ett eller annat sätt de levandes och de dödas värld eller är en bild förknippad med döden
	Metafor	avresa till en annan värld	en karaktär eller karaktärer flyttar från en värld till en annan, om något är överkligt eller känns överkligt, också förknippat med en dröm
	Metafor	återfödelse	en karaktär (eller en karaktärs själ) dyker upp i en annan form
	Metafor	tidsmedvetenhet	karaktärer inser att tiden rör sig "annorlunda"
Själv mörd		dödslängtan	beskriver karaktärens tankesätt, när de vill dö
		försoning med ödet	acceptera det faktum att den bästa lösningen skulle vara din egen död
		självuppoftning	frivillig uppoffring av sig själv för något

Bilag 2

Bokens namn	Sidor	Citat	Kod	Tema	Undertema
Bröderna Lejonhjärta	6	"Vet du om att jag ska dö", sa jag och grätt	rädsla för döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	6	"hur kan det få vara så hemskt att en del måste dö när dom inte har fyllt tio år ens?"	rädsla för döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	7	"det är liksom bara skalet av dej som ligger där. Du själv flyger iväg nån helt annan stans."	återfödelse	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	7	"Är det härligt att ligga nere i jorden och vara död!"	direkt omnämmande av döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	7	"Där är det ännu lägereldarnas och sagornas tid".	tidsmedvetenhet	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	7	Det var från Nangijala som alla sagor kom.	avresa till en annan värld	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	10	"Det du, Skorpan, du kanske också kommer flygande till mej nån kväll. Från Nangijala. Och sitter där som en snövit duva på fönsterblecket, gör det är du snäll!"	återfödelse	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	10	Då sa Jonatan att i Nangijala fanns det inte tid på samma sätt som här på jorden. Även om han levde tills han blev nitti år, så skulle jag inte tycka att det dröjde mer än ungefär två dagar förrän han kom. För så är det när det inte finns någon riktig tid.	tidsmedvetenhet	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	12	I fallet mot marken skadade gossen sig så svårt att han nästan omedelbart avled.	direkt omnämmande av döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	14	En snövit duva, märk väl, inte en sån där grå som duvorna på gården! En snövit duva, ingen kan förstå hur det kändes när jag fick se den.	fågel	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	14	Jonatan ville att jag skulle skynda mej att komma dit, för där är så bra på alla sätt, sa han.	dödslängtan	Själv mord	

Bröderna Lejonhjärta	17	Men nu kommer jag också snart till Nangijala. Snart, snart ska jag flyga dit. Kanske i natt. Det känns som om det skulle kunna bli i natt.	avresa till en annan värld	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	28	”Visst är det ju en gammal tid för oss. Men man kan också säga att det är en ung tid.”	tidsmedvetenhet	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	32	Ja, jag ville gärna heta Karl. Det passade verkligen bättre till mitt nya efternamn.	återfödelse	Död	metafor

Bröderna Lejonhjärta	36	”I dag sticker vi över till duvdrottningen ett slag.” ”Det låter fint”, sa jag. ”Vad är det för en drottning?” ”Sofia”, sa Jonatan. ”Duvdrottningen, det kallar jag henne bara på skoj.”	fågel	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	36	den vita, som satt på min fönsterkarm en gång, det var väl tusen år sen nu.	tidsmedvetenhet	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	55	Jag borde ju vara van vid det, eftersom jag redan hade dött en gång. Men då ville jag, då längtade jag efter det, och nu ville jag inte.	dödslängtan	Själv mord	
Bröderna Lejonhjärta	55	Men inte länge. Snart hade jag dom där igen. Ännu närmare nu. Deras ylande gjorde Fjalar alldeles vild. Och mej också. Jag visste att nu skulle vi dö både Fjalar och jag.	rädsla för döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	58	”Vem tror du det är som drömmer det? Inte är det då jag. Det måste vara nån annan som har kunnat drömma ihop nånting så onaturligt hemskt och vackert, kanske Gud?”	avresa till en annan värld	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	82	”Det är dödsstraff på att färdas ute efter solnedgången, vet du inte det?”	straf	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	83	”Jaså, inte det”, sa Kader. ”Men om du nu händelsevis skulle råka träffa på honom, så vet du vad det blir för den som skyddar honom och gömmer honom? Dödsstraff, det vet du, va?”	straf	Död	ord

Bröderna Lejonhjärta	91	Tyranner är alltid rädda, det hade Jonatan sagt.	rädsla för döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	104	Måtte han falla död ner, den där som ska hämta min häst, tänkte jag. Måtte han dö innan han hinner över floden! Det var ju hemskt att önska så, det var det verkligen.	straf	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	108	Jag kröp genom den långa, mörka gången, och jag pratade med mej själv hela tiden för att hålla mej lugn och inte bli för rädd.	rädsla för döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	118	”Du ska inte tro att det här är verkligt! Det är en bit ur nån urtidsdröm, det är jag säker på.”	avresa till en annan värld	Död	metafor
Bröderna Lejonhjärta	123	”Jag är så rädd, Jonatan, Katla kommer att döda oss.”	rädsla för döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	128	Ett sånt avgrundsrike var Katlagrottan. Att krypa in genom det där svarta hålet, det var som att krypa in i en ond, svart dröm man inte kunde vakna ur, det var att komma från solljuset in i en evig natt.	avresa till en annan värld	Död	metafor

Bröderna Lejonhjärta	149	”Och sedan ska vi segra tillsammans eller dö”, sa Orvar.	direkt omnämnande av döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	155	Men han var död nu, Tengil, lika död som de andra.(...) Men jag tänkte att så som förr blir Törnrosdalen aldrig. Inte för mej. Inte utan Mattias.	direkt omnämnande av döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	160	Nej, Jonatan dödade inte Katla. Karm gjorde det. Och Katla dödade Karm. Inför våra ögon. Vi såg det. Ingen mer än Jonatan och jag har sett två vidunder från urtiden förgöra varandra. Vi såg dom kämpa varann till döds i Karmafallet.	direkt omnämnande av döden	Död	ord
Bröderna Lejonhjärta	162	”Var tror du att Mattias är nu?” ”Han är i Nangilima”, sa Jonatan. ”Nangilima, det har jag aldrig hört talas om”, sa jag.	avresa till en annan värld	Död	metafor

Bröderna Lejonhjärta	163	"Ska du dö nu igen, Jonatan", skrek jag. Och då sa Jonatan "Nej! Men det är vad jag skulle vilja. För jag kommer aldrig att kunna röra mej mer."	dödslängtan	Själv mord	
Bröderna Lejonhjärta	164	"Nej, Skorpan, det går aldrig över", sa Jonatan. "Bara om jag kunde komma till Nangilima!"	försoning med ödet	Själv mord	
Bröderna Lejonhjärta	165	"Jag tänkte att vi kanske kunde hoppa en gång till. Nerför stupet där. Ner på ängen."	försoning med ödet	Själv mord	
Mio, min Mio	7	Tant Edla hade sagt till mig, att min mamma dog när jag föddes.	direkt omnämnande av döden	Död	ord
Mio, min Mio	12	"Ta mig med! O, ta mig med till Landet i Fjärran! Det är någon som väntar på mig där."	avresa till en annan värld	Död	metafor
Mio, min Mio	23	"Jag vet inte", sa Jum-Jum. "Jag brukar kalla honom för Sorgfågel. Bara för att han är så svart. Han kanske heter något helt annat."	fågel	Död	metafor
Mio, min Mio	42	Han gnäggade vilt och galopperade vidare rakt fram mot döden, och hans hovar dånade. Vad jag var rädd! Snart skulle vi störta ner i den där avgrunden, snart skulle jag inte höra Miramis hovar längre utan bara hans skrik, när han med gyllenmanen fladdrande omkring sig tumlade ner i djupet. Jag slöt ögonen och tänkte på min fader konungen. Miramis hovar dånade som åskan.	rädsla för döden	Död	ord
Mio, min Mio	40	Sorgfågel skrek högt och flaxade med sina stora, svarta vingar. Och i den stunden dog många rosor.	fågel	Död	metafor

Mio, min Mio	45	"Vår systers sked", sa han. "Mio har hittat vår systers sked", ropade han till sina syskon. "Var är er syster", frågade jag. "Riddar Kato", sa Jiri. "Den grymme riddar Kato har tagit henne."	straf	Död	ord
Mio, min Mio	59	"Nej, för då slocknar månskenet", sa väverskan. "Månskenet slocknar och de vita fålarna gråter blod." "Varför gråter de blod", frågade jag. "För den lilla fölungens skull, som också är bortrövad", sa väverskan. "Hör hur Sorgfågel sjunger över skogen!"	fågel	Död	metafor
Mio, min Mio	60	"Ett gossebarn av kungligt blod är den enda som kan", sa Jum-Jum. "Bara en gosse av kungligt blod kan göra det." "Men om det blir min död", sa jag och höll Jum-Jum hårt i armen. Han svarade inte.	rädsla för döden	Död	ord
Mio, min Mio	63	"Landet Utanför", viskade Jum-Jum. "Här är ingången till Landet Utanför."	avresa till en annan värld	Död	metafor
Mio, min Mio	65	"Å... å... å", sa den jämrande rösten. "Jag dör av hunger, å... å... å!"	straff	Död	ord
Mio, min Mio	69	"Det är de förtrollade fåglarna", viskade gubben. "Du vet nog vem som har förtrollat dem. Du vet nog vem som har rövat bort dem. Och nu vet du hur det går för den som ger sig i strid med rövare."	återfödelse	Död	metafor
Mio, min Mio	86	"Om jag någonsin träffar Nonno, så ska jag tacka honom för att han gjorde flöjter åt oss", sa Jum-Jum. "Det ska jag också", sa jag. Men sedan tänkte jag, att Nonno träffar vi väl aldrig mer.	rädsla för döden	Död	ord
Mio, min Mio	88	"Riddar Kato", skrek han så att det dånade i berget. "Riddar Kato, död åt honom!"	straf	Död	ord

Mio, min Mio	89	”Vad gör han med sin klo av järn”, frågade jag. ”Han river hjärtat ur bröstet på folk”, sa Svärdsmidaren. ”Bara ett tag med järnklon – ritsch, så är hjärtat borta. Sedan ger han dem ett stenhjärta i stället. Alla som ska vara i hans närhet måste ha ett hjärta av sten, så har han bestämt.”	straf	Död	ord
Mio, min Mio	92	”Då säger jag bara: Sov gott, prins Mio! Sov gott i din vaggga som vågorna gungar!”	avresa till en annan värld	Död	metafor

Mio, min Mio	93	Slut med prins Mio ... slut med prins Mio, viskade klippväggarna runt omkring, och det lät så sorgligt. Men jag hann inte tänka mer på det, för i den stunden kastade sig Döda sjöns vilda vågor över vår båt och slungade den långt bort från Svärdsmidarens berg.	rädsla för döden	Död	ord
Mio, min Mio	95	”Nu”, sa Jum-Jum, ”nu ... å, Mio, nu är allt förbi!”	rädsla för döden	Död	ord
Mio, min Mio	96	Kanske det fanns en tid när barn badade och lekte vid sjöns stränder och ljudet av barns skratt flög ut över vattnet, inte som nu förtrollade fåglars sorgsna skrik.	fågel	Död	metafor
Mio, min Mio	98	Fågeln som hade räddat oss stod i brand. Med flammande vingar sjönk den i Döda sjöns vågor	direkt omnämnande av döden	Död	ord
Mio, min Mio	108	”Om inte döden vore så svår ändå”, sa JumJum. ”Om inte döden vore så svår så svår, och om vi inte vore så små och ensamma.”	rädsla för döden	Död	ord
Mio, min Mio	111	”Jag har bara en osynlighetsmantel”, sa jag. ”Och jag har bara en vän. Och vi ska dö tillsammans, ifall inte någon räddning finns för oss båda.”	direkt omnämnande av döden	Död	ord
Mio, min Mio	114	Jag såg in i hans ögon. Och i hans ögon såg jag något underligt. Jag såg att riddar Kato längtade att bli av med sitt hjärta av sten. Kanske var det så att ingen hatade riddar Kato så mycket som riddar Kato själv	försoning med ödet	Själv mord	

Mio, min Mio	120	Alldeles nere vid vattenbrynet låg en liten flicka på klippväggen. Jag sprang fram och föll på knä bredvid henne. Hon låg stilla med slutna ögon. Hon var död. Hennes ansikte var så vitt och litet och hennes kropp var alldeles sönderbränd.	direkt omnämmande av döden	Död	ord
Mio, min Mio	121	”Var inte lessen”, sa Nonnos bror. ”Milimani ville det själv. Hon ville flyga mot blosset, fastän hon visste att hennes vingar skulle ta eld.” ”Men nu är hon död”, sa jag och var så förtvivlad.	offer	Själv mord	
Mio, min Mio	124	”Jag är så glad att jag har kommit hem. Och jag är så glad att jag kommit hem innan äppelträden hade blommat över.”	tidsmedvetenhet	Död	metafor
Mio, min Mio	127	Men i toppen på den högsta silverpoppeln satt Sorgfågel och sjöng alldeles ensam. Jag vet inte vad han sjöng om nu när alla de bortrövade barnen hade kommit hem. Men jag tänkte att Sorgfågel har väl alltid något som han kan sjunga om.	fågel	Död	metafor

Lihthitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Aleksandra Astapova,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihthitsentsi) minu loodud teose "**Nangijaala, Kauge Maa ja muud motiivid**" **Surm Astrid Lindgreni lasteraamatutes**, mille juhendaja on on Kristina Tolinsson Ting, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihthitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Aleksandra Astapova

31.05.2024

Kinnitus

Mina, Aleksandra Astapova, kinnitan, et olen bakalaureusetöö kirjutanud iseseisvalt. Kõikidele kasutatud materjalidele, teiste autorite väidetele ja arvamustele on nõuetekohaselt viidatud.

Aleksandra Astapova

31.05.2024